

Жыве Беларусь!

Народная газета

Орган Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

№52(565) 17 сакавіка 1993 г. Серада. Выдаецца з кастрычніка 1990 года на беларускай і рускай мовах. Тыраж 618144 экз. Кошт у розніцу — 4 руб.

ФАКС

Вкратце

Белорусская делегация в составе шести человек примет участие в международном семинаре руководителей и специалистов предпринимательских структур, который пройдет 18—20 марта в Кишиневе.

Вопросы управления бизнесом, внешнеэкономических связей в регионе, порядок кредитования и инвестирования — все это обсудят представители Болгарии, Турции, Кыргызстана, Молдовы, Украины и Беларуси.

❑

В Минске состоялось консультационное совещание демократических сил Беларуси, в котором приняли участие представители Белорусской социал-демократической громады, Белорусской крестьянской партии, Белорусского объединения военнослужащих и некоторых других организаций и движений.

На нем было обсуждено отношение к возможным в ближайшее время выборам президента республики, принятию новой Конституции и Закона о выборах, а также к организуемому съезду белорусов мира.

❑

Партии коммунистической ориентации намерены провести 20 марта в Минске шествие по проспекту Скорины и митинг в парке им. Горького.

Один из мотивов мероприятия — 50-летие хатынской трагедии. Коммунисты рассчитывают, что почтить память жертв фашизма придут ветераны, просто неравнодушные к тем памятным событиям люди.

Куда идем мы с пятачком?

Вчерашний курс валют банка "Комплекс" в Минске

Наименование валюты	Скупка	Продажа
Доллар США	735	740
Немецкая марка	432	435
Английский фунт	1004	1034
Французский франк	124	128
Финская марка	117	120

В марте "зеленые" несколько замедлили свой рост.

За минувшую неделю доллар подорожал всего на десять рублей. Самый высокий его курс в столице во вторник был в Промстройбанке — 770.

Вчера на Московской межбанковской валютной бирже доллар шел за 662 "деревянных", что почти на червонец больше, чем на предыдущих торгах.

❑

На Белорусской фондовой бирже вчера была выставлена крупная партия российской безналички.

Всего продано 85 миллионов. Российский безналичный рубль теперь дороже нашего на 37 копеек, что на "пятак" больше, чем на прошлой неделе.

Национальный банк продал кредитов на 1 миллиард рублей. Процентные ставки, похоже, достигли предела — на три месяца теперь берут не больше чем под 150 процентов.

Антон ЧЕКОВ.

"Борис, ты прав"

Пресс-служба президента России сообщает о резком увеличении потока писем и обращений граждан и коллективов в адрес Бориса Ельцина.

Подавляющее большинство писем — в пропорции примерно тридцать к одному — представляют собой выражения поддержки президенту, призывы к решительности в защите демократии и реформ. В большинстве писем дается резко негативная оценка решений и документов съезда, особое неприятие населения вызывает отказ народу в праве высказать свое мнение через референдум.

Землю рыхлят пули

В окрестностях Сухуми возобновились ожесточенные бои между грузинскими и абхазскими силами.

По сведениям пресс-центра абхазского парламента, обе стороны понесли тяжелые потери в результате боев с применением танков, тяжелой артиллерии, боевой авиации.

Как манна небесная?

Самолеты ВВС США совершили очередной рейд по доставке гуманитарной помощи для мирного населения восточных районов Боснии.

С начала действия воздушного моста состоялось 16 рейдов. Американские самолеты доставили в Восточную Боснию уже 481 тонну продовольствия и 17 тонн медикаментов и медицинского оборудования.

Геннадий ТЕМНЕНКОВ.

Не все терпит бумага

Граждане Украины столкнулись с "рвано-купонной" проблемой.

Отпечатанные недавно, но на непрочной бумаге, пришли в негодность многие украинские купоны. Парламент республики принял постановление, в котором сказано, что мятые, порванные и даже чересчур грязные купоны подлежат приему. Однако в Одессе, к примеру, их отказываются принимать даже в сбербанках, и тысячи одесситов бродят по торговым точкам с целью сбыть кровно заработанную, но "покалеченную" сотню.

Алексей ЯРОСЛАВЦЕВ.

Куба уверена, что платит по чужому счету

Кубе приходится бороться за выживание "из-за колоссальных ошибок и предательств, совершенных в других странах против их народов и человечества в целом", заявил Фидель Кастро.

Он выступил на закрытии первой сессии Национальной ассамблеи народной власти нового созыва, депутаты которой единогласно переизбрали его на пост председателя Государственного совета республики.

Сергей СЕРЕДА.

Спорт-экспресс

Футболисты минского "Динамо" отправились в Италию, где накануне старта чемпионата Беларуси проведут контрольные матчи с местными клубами.

❑

В польском городе Катовице завершился очередной этап Кубка мира по фехтованию на шпагах среди женщин. Марина Григорян из Минской области и гродненчанка Ирина Протопопова поделили третье место.

❑

Чемпион мира по шахматам Гарри Каспаров стал победителем международного турнира, завершившегося в испанском городе Линаресе. Минчанин Борис Гельфанд занял в итоге предпоследнее место.

Вместе против кризисов

Состоялся брифинг, посвященный первой годовщине подписания Антикризисного соглашения.

В нем приняли участие лидеры партий и организаций, которые поставили свои подписи под этим документом. Они отметили, что подписание соглашения стало важным шагом на пути консолидации всех политических сил во имя безопасности и укрепления суверенитета государства. В то же время участники встречи констатировали, что тесной совместной работы пока не получилось и Антикризисный комитет не стал координатором патриотического воспитания общества, как это планировалось раньше. Тем не менее лидеры партий высказались за необходимость продолжения действия соглашения.

Лариса ЛАЗАРЬ.

Вслед за душами и холодильниками пустеют недра

По данным Комитета по экологии Республики Беларусь, запасов торфа нам хватит лишь на ближайшие 20 лет.

Из недр республики его уже извлечено около 1,1 миллиарда тонн из 1,5 миллиарда имеющихся. Если сохранятся нынешние темпы добычи торфа на топливные и другие нужды в объеме 20 миллионов тонн в год, то его запасы скоро иссякнут.

Светлана КУЛИКОВА.

А судьи кто?

Президиум Гомельского областного Совета дал согласие на привлечение к уголовной ответственности за совершение должностных преступлений теперь уже бывшего председателя одного из районных народных судов.

Будучи при должности, служитель Фемиды Л. похищал документы особой важности. Дома у него были обнаружены не только многочисленные уголовные и гражданские дела, но и пистолет, который проходил по делу как вещественное доказательство совершения преступления. Л. арестован, предстоит судебное разбирательство.

Анатолий ЛИПСКИЙ.

Театр в интересном положении

В сложной ситуации оказался Брестский областной драматический театр: сейчас в нем вакантны должности главного режиссера, заведующего литературной частью и директора.

"Процесс пошел", начиная с главного режиссера А.Казака, и теперь коллектив "обезглавлен". Положение в областном драмтеатре сложилось поистине драматическое.

Николай АЛЕКСАНДРОВ.

За дело!

Семь ежегодных премий, каждая из которых будет соответствовать десяти минимальным зарплатам, постановило учредить бюро ЦК Союза молодежи Беларуси.

Хотя вручаться они будут по рекомендациям комитетов СМБ различных уровней, лауреатом премии может стать человек любого возраста. Учитываться будет лишь степень плодотворности работы в области реализации и защиты интересов молодых, в педагогической деятельности, науке и технике, литературе и искусстве.

Ирина ФЕДОРОВА.

Выпуск подготовлен по сообщениям корреспондентов "Народной газеты", агентств ИТАР—ТАСС, Белинформ, БелаПАН и РИА.

Постановление Совета Министров Республики Беларусь № 147

О перерасчете пенсий в связи с ростом средней заработной платы в республике

В целях усиления социальной защиты пенсионеров Совет Министров Республики Беларусь **постановляет:**

1. При перерасчете пенсий с 1 апреля 1993 г. и корректировке заработка при назначении пенсий во II квартале 1993 г. в соответствии с Положением о порядке перерасчета пенсий и корректировки заработка, определяемого при назначении пенсий, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 7 октября 1992 г. номер 606 (СП Республики Беларусь, 1992 г., номер 28, ст. 523), применять вместо среднемесячной заработной платы рабочих и служащих за IV квартал 1992 г. среднюю заработную плату рабочих и служащих за январь текущего года.

2. Расходы, связанные с выполнением настоящего постановления, осуществляются за счет пенсионного фонда.

Председатель Совета Министров Республики Беларусь В.КЕБИЧ.

Управляющий делами Совета Министров Республики Беларусь Н.КАВКО.

15 марта 1993 года.

г.Минск.

(Комментарий к постановлению будет опубликован в следующем номере.)

У камісіях Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Гомельскі пратэст як люстэрка крызісу...

Віктар ЧАРНУШЭНКА

Асноўнай прычынай для пашыранага пасяджэння чарнобыльскай камісіі парламента паслужыла рашэнне сесіі Гомельскага аблсавета. Нагадаю, што тры месяцы таму, разгледзеўшы пытанне аб трывожным сацыяльна-эканамічным становішчы ў найбольш пацярпелых ад катастрофы раёнах, дэпутаты накіравалі зварот у Вярхоўны Савет і ўрад рэспублікі. Мінула два месяцы... Не дачакаўшыся падтрымкі з боку выканаўчай улады і парламента, сесія аблсавета зрабіла рашучую заяву-пратэст.

Акрамя прадстаўнічай дэлегацыі з Гомельшчыны, у двухдзённай рабоце камісіі прынялі ўдзел магіляўчане (у гэтай вобласці не менш складаных праблем), намеснікі старшынь аблвыканкамаў, кіраўнікі некаторых міністэрстваў і ведамстваў, вучоныя.

Найбольш працяглымі і эмацыянальнымі былі спрэчкі вакол фінансавання дзяржаўнай праграмы. Гамяльчане лічаць сябе абдзеленымі. Намеснік старшыні аблвыканкама Віталь Сыч сказаў, што з таго часу, як была прынята рэспубліканская праграма, вобласці задаўжалі звыш трох мільярдаў рублёў капітальных укладанняў, у тым ліку паўтара мільярда за мінулы год. Цяпер трэба не менш чым чатыры гады, каб хоць наверстаць упушчанае.

Можна паспачуваць тым, хто апынуўся ў цяжкім становішчы. У дзяржавы не хапае сродкаў, каб залячыць усе раны. Але, як адзначыў старшыня камісіі Іван Смоляр, мы не можам па-гаспадарску, з большай карысцю выкарыстаць нават тое, што маем. Ёсць шмат фактаў нямэтавага выкарыстання сродкаў з бюджэту, іх замарожвання, што вельмі стратна пры абвальнай інфляцыі.

Намеснік Старшыні Савета Міністраў, старшыня Дзяржкамчарнобыля Іван Кенік растлумачыў асноўныя прынцыпы фінансавання праграмы, пагадзіўся з тым, што яна патрабуе змяненняў. Няхай спачатку ў кожным рэгіёне самі разбяруцца, што патрэбна зрабіць і якія ёсць для гэтага сілы і сродкі. За цэнтрам — адзіная навуковая канцэпцыя рэабілітацыі насельніцтва і выкарыстання забруджаных тэрыторый, пастаянны кантроль за выкананнем прынятых рашэнняў. Зразумела, напрыклад, патрабаванне завяршыць у сёлетнім годзе перасяленне ўсіх, хто яшчэ жыве ў зоне першачарговага і наступнага адсялення. Для гэтага неабходна пабудаваць больш як 4 тысячы кватэр. І гэта ў той час, калі ў рэспубліцы пустуюць 2 тысячы кватэр і дамоў для чарнобыльцаў.

Палова ўсіх сродкаў, выдзеленых той жа Гомельскай вобласці, пайшло на дэзактывацыю тэрыторыі, добраўпарадкаванне неадселеных вёсак. Ці мэтазгодна гэта, задавалі пытанні ўдзельнікі пасяджэння, калі няма адзінай навуковай канцэпцыі бяспечнага пражывання насельніцтва ў забруджанай зоне? Дзе гарантыі, што праз некаторы час людзі не з'едуць адтуль? Напладзілі шмат розных НДІ, цэнтраў, лабараторый, а карысці ад іх няшмат. Блытаніна ў разліках дозавых нагрузак, у падыходах да вызначэння статусу забруджаных тэрыторый і шмат іншых хібаў ствараюць атмасферу безвыходнага становішча.

У пустыя вёскі прыязджаюць людзі з іншых абласцей, з-за межаў рэспублікі. Іх прымаюць, уладкоўваюць, ім плацяць кампенсацыю як пацярпелым ад аварыі. Хутка будзе паўрэспублікі чарнобыльцаў.

Амаль сем гадоў мы змагаемся з наступствамі катастрофы. І, трэба адзначыць, вельмі няўдала. Пра гэта з трывогай і болем гаварылі кіраўнікі райвыканкамаў, вучоныя Акадэміі навук рэспублікі, фінансісты, будаўнікі, медыкі... Што ж перашкаджае выправіць становішча? Старыя навуковыя канцэпцыі, недасканаласць раней прынятых законаў і дзяржаўнай праграмы, якія адарваліся ад жыцця, страта адказнасці ў многіх кіруючых работнікаў. Сітуацыя вельмі складаная, але не безнадзейная. Можна яшчэ выратаваць чарнобыльскую праграму, калі тэрмінова зрабіць яе карэкціроўку з улікам мінулых памылак.

❑

У бліжэйшыя дні ў Гомелі будзе працягнута пашыранае пасяджэнне камісіі з мэтай выпрацоўкі канкрэтных рашэнняў.

Поздравляем!

"В этой жизни каждый должен нести свой рюкзак..."

У генерального директора Минского производственного объединения по птицеводству Константина Николаевича Дубовского на днях юбилей — 70 лет. Возраст мудрости...

Павел СТАСЕВИЧ, Сергей ГРИЦ (фото)

...Война быстро учит ценить жизнь. Костя Дубовский, связной партизанской бригады "дяди Коли" тогдашнего Бегомльского района, взрослел в суровых буднях, обгоняя возраст.

Но судьба решила испытать его еще раз. Когда брали Каунас, солдата Дубовского "тряхнуло" так, что жизнь висела на волоске.

— Из-под земли, считай, торчал только нос... — тихо вспомнил Константин Николаевич.

Но мир не без добрых людей. Нашлась добрая душа и для него. Литовка Людмис Капкаускас чудом заметила его, затянула в сарай, укрыла от вражеских глаз...

Такое не забывается, и фронтовик Константин Дубовский до сих пор живет в "темпе боя" — словно исполняя свой долг и перед теми, кто его спас, и перед теми, кто не дожил до Победы...

— Я сейчас работаю по 12—13 часов в сутки. И если б не наступала ночь да моя Анна Дмитриевна не торопила домой — ей-Богу еще б пару часиков потрудился...

Да, такому жизнелюбию и оптимизму можно только позавидовать. И поучиться. Особенно нашей подрастающей инфантильной молодежи, уже в двадцать лет смотрящей на жизнь скучающими глазами.

Константин Николаевич — из другого поколения. Старой закваски. И потому даже в семьдесят — гантели, гири, штанга.

— Да что за жизнь без спорта?! — агитировал и нас.

Еще одна любовь — техника. В молодые годы прицепщик Костя Дубовский однажды даже трактор угнал — так хотелось сесть за руль. Водителем и начинал после войны мирную жизнь, автоделу отдано много лет. Походил вдоволь и по ступенькам партийно-советской работы.

— Все вроде бы шло неплохо, но мне хотелось узнать, чего я стою сам, без контроля "сверху"...

В 1964 году ему такую возможность дали, назначив директором Минской птицефабрики.

С тех пор, как говорится, утекло много воды, и если генеральный директор Константин Дубовский по-прежнему на командирском мостике — значит, это коллективу очень нужно.

И не только коллективу, но и нашей столице. В условиях всеобщего экономического развала птицеводческая отрасль работает на зависть многим стабильно.

Чего это стоит и сколько нервов за всем — рассказ особый. Но мы сегодня давайте глянем сразу на итоги. А они таковы: в минувшем году под руководством К.Н.Дубовского Минское ПО по птицеводству "произвело" 178 миллионов яиц. Начат выпуск консервов "Курица в собственном соку", "Цыпленок в собственном соку" и даже ... черной зернистой икры.

— По вкусу и качеству она не уступает "морской", — уверяет Константин Николаевич. — А еще ведем серьезную реконструкцию. Цель — перерабатывать все, что производим у себя. И самим же торговать: за свою продукцию нам перед людьми не стыдно! Не верите — зайдите хотя бы в наш фирменный "Залаты певнік"...

Но в магазин мы не попали — очередь была уж очень большой.

— Эх, нам бы еще торговых площадей!.. — мечтает Константин Николаевич. — Хочу, чтобы в наших магазинах люди могли и купить, что надо, и... отдохнуть. Это задача на ближайшие годы!

Да, мечтать генеральный директор умеет. Может, именно поэтому так держатся люди за работу при таком практичном "мечтателе"? Ведь так называемый соцкультбыт здесь тоже на уровне: отличный садик, пионерлагерь, сами строят свой 136-квартирный дом (и это не первый), бесплатная баня с бассейном, доплаты на питание...

— Только вот профком немного не дорабатывает: наши девчата, бывает, выходят замуж не за своих, — сокрушается Константин Николаевич. — Жалко...

Жалко, конечно. Но такие счастливые "потери" на здоровье коллектива сказываются, чувствуется, благоприятно.

— И я всех знаю, и меня все знают. Поэтому работать и жить нам проще, — сказал генеральный директор. — Я вот свою Звезду Героя Социалистического Труда предлагал всем носить в коллективе по очереди — наши люди такое уважение государства заслужили. Честное слово!..

Да, лентяев гомонливо-беспокойное птицеводство не переносит: технологический процесс четок и непрерывен.

— Нас подгоняет само время, а жизнь — это борьба. Она хлюпиков не любит. Каждый должен нести нагрузку по максимуму. Знаете, почему японцы всех обгоняют? А я своими глазами видел, по-моему, их главное "оружие": там даже трехлетние малыши на папину-мамину помощь не надеются — сами тащат свои рюкзачки. Вот почему и нация вся работящая. Неплохо бы и нам всем научиться честно нести в этой жизни свой рюкзак...

Ну что добавить к этому резюме человека, умеющего и в семьдесят не уставать от нагрузок нашей нелегкой жизни? Разве только то, что на этих принципах он воспитал своих сыновей Александра и Владимира, а сейчас такие же "уроки жизни" дает трем внукам и внучке.

И если они пойдут в деда — за крепость рода Дубовских Константину Николаевичу можно, думаем, не беспокоиться.

С семидесятилетием Вас! И — до нового юбилея!..

Куды мы ідзём? Гісторыка-філасофскі погляд

О, як далёка нам яшчэ да Беларусі!

Іван МАКАЛОВІЧ

2. Аперацыя пад наркозам

Помню сустрэчы ў Ханоі. Вечарам прайшоў пешшу па галоўных магістралях. Мяне ўразіў шырокі асартымент тавараў. Асабліва шмат было шкарпэтак. Самых розных. Імі гандлявалі на ўсіх тратуарах.

А раніцай нас павялі ў музей. Пачалі здымаць абутак. Заўважыў: на шкарпэтках некаторых в'етнамскіх калег — вялізныя дзіркі. З іх тырчаць пальцы, пабліскваюць пяткі. Гэта неяк зусім не дапасоўвалася да таго, што бачыў на прылаўках. А мае ж спадарожнікі далёка не самая бедная праслойка грамадства. У чым справа? Спытаў у заходніх калег.

— Гэта ў іх такі рынак, — пачуў у адказ. — Сацыялістычны. І ў вас такі будзе, калі павядуць камуністы. Вось пабачыш.

Цяпер бачу, праз год-другі і сам буду насіць дзіравыя шкарпэткі.

З'езд Аб'яднанай дэмакратычнай партыі Беларусі, які адбыўся ў снежні, адзначыў, што палітыка кіраўніцтва рэспублікі скіравана "на стварэнне рыначнай эканомікі па мадэлі трэцяга свету, фарміраванне слоя прадпрымальнікаў на аснове сімбіёзу ценявых структур і наменклатуры. Кантроль дзяржаўнай бюракратыі за эканомікай не можа стварыць нічога іншага, акрамя манапалізаванага, паразітуючага, мафіёзна-крымінальнага рынку".

Вядучыя эканамісты як Беларусі, так і Захаду прадказваюць крах нашай эканомікі.

Кіраўнікі ж пераконваюць, што цяжкасці часовыя, што яны з аптымізмам глядзяць у будучыню, што ўжо сёлета чакаецца паляпшэнне жыцця.

У сувязі з гэтым мушу нагадаць адну важнейшую гістарычную ісціну. Яна заключаецца ў тым, што мы не першымі жывём на зямлі. Да нас па ёй прайшлі тысячы тысяч пакаленняў. Яны пакінулі нам багацейшы вопыт. У гісторыі ёсць адказы на ўсе пытанні, якія нас хвалююць цяпер і якія ўстануць перад людзьмі праз сто і трыста гадоў.

Дык чаму ж вучыць гістарычны вопыт? Адзін з галоўных яго ўрокаў такі: у свеце яшчэ не было ніводнага выпадку, я хачу гэта асабліва падкрэсліць, не было ніводнага выпадку, каб народ выводзілі з крызісу тыя, хто яго туды завёў. Спробы былі. Але акрамя слёз і крыві нічога іншага не давалі. Менавіта па гэтай прычыне праваліліся ўсе рэформы ў Расіі. Я меў доўгую і грунтоўную размову ў бонскім інстытуце, які займаецца даследаваннямі знешняй палітыкі.

— Вашу перабудову чакае крах, — зазначыў віцэ-дырэктар інстытута Эберхард Шульц.

А тады ж быў самы яе разгар.

— Галоўная памылка Гарбачова, — даводзілі нямецкія субяседнікі, — у тым, што ён абапіраецца на старыя палітычныя сілы — на КПСС. Нідзе ў свеце, вы ж ведаеце, так не ўдавалася нічога ажыццявіць. Толькі з прыходам новых палітычных сіл пачынаюцца перамены.

Чым закончылася перабудова, мы ведаем. Ёсць і слёзы, і кроў, і адхіленне ад улады яе ініцыятара.

Калі б Гарбачоў ведаў хоць трохі гісторыю, дык ён пераканаўся б, што паўтарыў трагедыю цара Аляксандра II, які яшчэ сто гадоў назад пачынаў перабудову ў Расіі. Ён меркаваў ажыццявіць яе з апорай на "старую гвардыю". І нічога не дабіўся.

Яшчэ раней рэформы пачынаў Пётр І. Пры ім яны пайшлі. А чаму? Ды таму, што "пастрыг баяр", абмежаваў іх уладу, зрабіў стаўку на новыя кадры. Толькі іх аказалася малавата на ўсю Расію. І рэформы пазней заглухлі.

Тое ж мы назіраем у многіх народаў ва ўсе часы. Адсюль і нарадзіўся крылаты выраз: новая справа робіцца толькі новымі людзьмі.

Паколькі ў нас пры ўладзе прадстаўнікі старых структур, дык няма абсалютна ніякіх шанцаў на поспех. Ужо сёння гісторыя нам выносіць свой заўтрашні прысуд. Аб гэтым трэба прама сказаць людзям, а не тлуміць ім галаву. Бо, як гаварылі вялікія, можна абдурваць частку народа ўвесь час, можна абдурваць увесь народ некаторы час, але нельга абдурваць увесь народ увесь час.

Ды, як сказаў паэт:

Необъяснимо искушенье
Себя над бездной испытать.

Са сказанага вышэй вынікае, мабыць, самае галоўнае пытанне нацыі: як нам дабіцца, каб у нас была нармальная, як паўсюдна, змена палітычных сіл каля руля дзяржавы? Толькі тады магчымы прагрэс.

На свете нету даже горных рек,
Шумящих беспрерывно весь
свой век.

Гэта даўно зразумелі ў свеце. Кожныя чатыры-пяць гадоў адбываюцца дэмакратычныя выбары, і кіраваць краінай пачынае новая каманда.

Пры пераходзе ад таталітарных рэжымаў "старую гвардыю" адразу адхіляюць ад кіраўнічых пасад на ўсіх узроўнях. Інакш — тармажэнне. Што мы і бачым у рэспубліках былога СССР. Кадры старой сістэмы не ўспрымаюць новае. Яны толькі спярша імітуюць дзейнасць, але вельмі хутка даюць задні ход, вяртаюцца да прывычных метадаў. Хораша аб гэтым сказаў Расул Гамзатаў:

С цепи сорвавшись, волкодав
Лишь поначалу весело резвится,
Но, все заборы с визгом обежав,
Спешит к привычной цепи
возвратиться.

Што мы, уласна кажучы, і бачым на прыкладзе наменклатуры. Пагуляўшы трохі ў рынак і пераканаўшыся, што яна абсалютна нічога тут не петрыць, ахвотна бярэцца за прывычныя камандныя метады і размеркавальныя функцыі. Гэта адразу ўсеклі заходнія эканамісты і не раяць сваім урадам і бізнесменам мець справу з тутэйшай камандай.

Пакуль у нас пры ўладзе "старая гвардыя", у жыцці ідуць тыя працэсы, якія і павінны быць у такім выпадку, — разбурэнне эканомікі і гніенне маралі. Дастаткова зірнуць у акно, каб пераканацца ў такім выслоўі. Паглядзіце — па ўсіх паверхах улады распаўзлася такая брыдота, як карупцыя і хабарніцтва. Успомніце, пра што гаварыў на сесіі Вярхоўнага Савета старшыня Камітэта дзяржаўнай бяспекі? Ён сказаў, што арыштавана 170 адказных асоб, заведзена больш за сотню крымінальных спраў — і ўсё гэта толькі кропля ў моры. Толькі кропля ў моры! Хаця, я мяркую, аб галоўным ён проста прамаўчаў.

І ціха. Не паляцеў прэм'ер з крэсла. Не папрасіўся парламент у адстаўку.

Гэтымі днямі прыйшло паведамленне з Германіі. Там вялікі скандал вакол урада. Як вы думаеце, з-за чаго? Міністр Швецэр напісала артыкул, у якім пахваліла адну прыватную фірму. Немцы палічылі, што яна, выкарыстоўваючы аўтарытэт свайго ведамства, стварыла ёй рэкламу. Значыць, ёй не месца ва ўрадзе.

Вось так!

Карупцыя ахапіла многія краіны СНД, Усходняй Еўропы. Калі на такіх вялізных прасторах у розных народаў раптам успыхвае, нібы чума, такая агідная з'ява — дык гэта вельмі сур'ёзна. Дзе яе вытокі і карані? Дзе прычыны? Гэта вельмі важныя пытанні. Яны патрабуюць самага глыбокага асэнсавання. Успомнім, калі пачаўся ўсплёск гэтай з'явы? Калі мы павярнуліся да рынку, а дакладней, да капіталізму. Цяпер паглядзім, як другія народы пераходзілі да яго. Было гэта даўно, стагоддзе назад. І што дзіўна, і тады назіраўся ўздым злачыннасці. Той перыяд атрымаў назву дзікага капіталізму. Яркай яго характарыстыкай стаў выраз: першы мільён трэба ўкрасці, а потым можна гуляць сумленна.

Той перыяд прынёс людзям шмат бяды і слёз. Верагодна, гісторыя паўтараецца. Толькі ў больш непрывабным варыянце. Тады за накапленне капіталу ўзяліся найбольш энергічныя і ў прынцыпе сумленныя людзі. І то змрочныя выдаткі. У нас "прыхватызацыяй" занялася наменклатура. Многія з гэтай публікі не здатныя на творчасць і працу.

Вядома, і раней былі ў нас падобныя з'явы. Але не ў такім маштабе. Карупцыю і хабарніцтва стрымлівалі. Бо ведалі — гэта такая зараза, якую нельга выпускаць з-пад кантролю, інакш згубіш усё.

Цяпер адпусцілі ўсе тармазы. І — поўны разгул.

Прававы вакуум і атмасфера безадказнасці створаны наўмысна, каб наладзіць аграбленне народа і "перафарбавацца" ў капіталістаў. Крызіс, на думку эканамістаў, — самы спрыяльны перыяд для ўзбагачэння. Калі яго няма — трэба стварыць.

У злачынным свеце такі працэс называецца аперацыяй пад наркозам. Калі пільнасць ахвяры абяззброіваецца рознымі размовамі пра планы, каб толькі заманіць яе куды трэба. Тое ж мы бачым і ў нашым жыцці, калі размовамі пра рынак, добрае жыццё, гульнёй у "талоны-купоны", прыватызацыйныя чэкі і квоты, нібы наркотыкамі, адурманьваюць людзей, а ў гэты час заняты сваімі аперацыямі па "прыхватызацыі" дзяржаўнай маёмасці.

Як з імі змагацца?

Асабіста я звязваю поспех барацьбы з карупцыяй толькі з тым выпадкам, калі да ўлады прыйдуць новыя палітычныя сілы, не запэцканыя гэтай брыдотай. Толькі яны змогуць выцягнуць на свет божы мафіёзныя кланы. Гэтыя ж не знайшлі ні путчыстаў, ні вінаватых Чарнобыля...

У сённяшні, бадай, самы адказны перыяд у жыцці грамадства — перыяд выхаду з імперыі, пераходу да рынку, небывалага ўсплёску злачыннасці і карупцыі, а ў дадатак і найвялікшага гора — чарнобыльскай навалы, асаблівая патрэба ў надзвычай мудрым кіраўніцтве, дастойных часу лідэрах. У такі час заканадаўчая ўлада павінна быць сэрцам дзяржавы, а выканаўчая — яе мозгам. Прыведзенае вызначэнне — не мая літаратурная знаходка, а вядомы крылаты выраз.

А цяпер я хачу спытаць у вас, паважаныя чытачы, вы адчуваеце рытмічны, дакладны пульс нашага "сэрца-парламента". Асабіста я назіраю ярка выяўленае арытмічнае тухканне вельмі хворага органа.

Дзеючы парламент — геніяльнае вынаходства Гарбачова і яго наменклатурных паплечнікаў. Помніце байку Крылова пра рака, шчупака і лебедзя, якія цягнулі воз кожны ў свой бок. Воз так і не кранухся з месца. А ў нас жа трыста з лішнім дэпутатаў, і кожны выступае нібыта ад сваіх выбаршчыкаў. Пры такім раскладзе нічога радыкальнага быць не можа. Такая і была задума — стварэнне парламента, не здольнага на рашучыя дзеянні. Знешне ўсё выглядае дэмакратычна. Але ў гэтым тлуме была адна моцна згуртаваная сіла — Кампартыя. Меркавалася, што яна і будзе задаваць тон. Што мы і бачым у беларускім парламенце. Такім чынам, выбарчы закон быў распрацаваны пад Кампартыю, каб захаваць яе ўладу.

У сённяшніх умовах падобны парламент — анахранізм. Сфарміраваны на ўчарашніх прынцыпах з учарашніх людзей, ён ведае толькі адну дарогу — ва ўчарашні дзень.

Я памыліўся, калі вышэй сцвярджаў, што такі парламент — геніяльнае вынаходства Гарбачова. Ён яго адшукаў ці яго памочнікі на стадыях фарміравання першых дэмакратый. Тады хапала падобных "гаварыльных органаў". З цягам часу чалавецтва выпрацавала падыходы да фарміравання дэмакратычнага і эфектыўнага парламента. Ён нараджаецца толькі пры спаборніцтве палітычных сіл. Калі людзі галасуюць не за добрага хлопца Васю, які многа і прыгожа абяцае, а за тую партыю, праграму якой падтрымліваюць. Толькі такія выбары могуць даць сапраўднае здаровае "сэрца-парламент" дзяржавы.

Сённяшні ж парламент некампетэнтны і непрафесіянальны. Ён так і не здолеў прыняць галоўных законаў. Пакуль што няма Канстытуцыі, закона аб зямлі, банкаўскай сістэме... А тыя, што прыняты, патрабуюць сур'ёзнай дапрацоўкі. Яны хутчэй напамінаюць першамайскія заклікі, а не звод правілаў.

Новаму парламенту, калі ён будзе сапраўды новым, прыйдзецца проста выкінуць добрую частку яго прадукцыі як непатрэбшчыну і брацца за работу занава. Такім чынам, яго існаванне — толькі дарэмная трата часу.

Кажуць, грошы — дарагая рэч, жыццё — яшчэ даражэй. Але самае дарагое — час. А яны яго, на мой погляд, марнуюць.

Не так даўно я пагартаў справаздачы з сесіі за 1990 год. Гэта быў час, калі парламент выбіраў сваё начальства, зацвярджаў праграму ўрада, выпрацоўваў сваю стратэгію і тактыку. Складваецца сумнае ўражанне. Вышэйшы орган улады амаль нічога не адгадаў і не прадбачыў. Ён рыхтаваўся вырашаць адны задачы, а жыццё пайшло зусім іншым шляхам. І парламент і ўрад напамінаюць старога сляпога дзядочка, які з кіём пераходзіць дарогу. Такім сімвалам ён, бадай, і ўвойдзе ў гісторыю.

Могуць запярэчыць: а хто мог прадбачыць развал СССР?

Пачытайце выступленні апазіцыі ў парламенце, артыкулы "Народнай газеты" і вы знойдзеце адказ на сваё пытанне. І прадбачылі, і прапаноўвалі. Але глухая і сляпая большасць нічога не пачула і не прачытала.

Відаць, варта звярнуцца ў славуты Кембрыдж з прапановай, каб штогод адзначалі не толькі "чалавека года", але і прысвойвалі званні "самы сляпы стратэг" і "самы глухі тактык". Тады спіс нашых лаўрэатаў мог бы падвоіцца.

Якое "сэрца" дзяржавы, такі і яго "мозг" — выканаўчая ўлада. Пры хворым сэрцы не можа быць выдатна працуючага мозгу.

Калі "сэрца-парламент" ледзь тухкае, бюракратыя заўжды пускаецца ў карупцыю і хабарніцтва. Яе сённяшні разгул — прамы вынік бяздзейнасці парламента.

(Працяг у наступным нумары.)

Сдавайте металлолом, и вы будете иметь отличные машины

Обращение от имени Белорусской научно-промышленной ассоциации к органам государственной власти, руководителям предприятий, колхозов и совхозов Республики Беларусь

Уважаемые друзья и коллеги!

Наша страна — суверенная Беларусь — переживает не лучшие времена. Общеизвестны беды и проблемы народного хозяйства, трудности, которые испытывает каждый житель города и деревни. Однако из множества нерешенных вопросов есть ряд таких, которые можно решить сегодня, не откладывая в долгий ящик, без особых затрат и усилий.

Одним из них является проблема обеспечения металлургии республики сырьем — отходами и ломом черных металлов. Потребность в нем испытывают не только Белорусский металлургический завод в Жлобине, не только специализированные предприятия в Могилеве и Гомеле, но и десятки литейных цехов на автомобильных, тракторном, станкостроительных и других предприятиях. Кроме того, металлолом является одним из ценнейших предметов бартерных связей с Россией, Украиной и Казахстаном в обмен на металлопрокат, поставляемый ими практически всем машиностроительным предприятиям республики.

В условиях, когда Беларусь не имеет собственной сырьевой базы для металлургии, металлолом превратился в важнейший вид стратегического сырья. Лом и отходы черных и цветных металлов являются достоянием республики, и никто не вправе распоряжаться ими бесхозяйственно. Предприятия и организации независимо от форм собственности обязаны сдавать его предприятиям "Вторчермета" для вовлечения в хозяйственный оборот. Длительное хранение, а еще хуже — разбазаривание или уничтожение металлолома являются преступлением.

От имени членов Белорусской научно-промышленной ассоциации ведущих предприятий республики я обращаюсь к руководителям всех предприятий и организаций, колхозов и совхозов: металлолом в натуральном виде — это не только ваша собственность, это собственность всего белорусского народа. Он не должен залеживаться на ваших площадках, его место в литейных печах. Каждый год, проведенный металлоломом под снегом и дождем, — это 8% безвозвратных потерь его от коррозии. Такой бесхозяйственности мы допустить не должны.

Я призываю всех работников государственной власти — органов местных Советов — самым энергичным образом взяться за организацию повсеместного сбора лома черных и цветных металлов на всех территориально подчиненных предприятиях, в организациях, кооперативах, школах и учреждениях, подключить к этому делу весь белорусский народ. Это станет важным вкладом в стабилизацию нашей экономики, насытит рынок необходимой продукцией, в конечном счете повысит наше благосостояние.

Михаил ЛАВРИНОВИЧ,
президент Белорусской научно-промышленной ассоциации.

Усмiхнёмся з мастаком?

Малюнак Алега ПАПОВА.

Искренне

Служить читателям, а не конъюнктурщикам

Читателем и подписчиком "Народной газеты" являюсь с первых дней ее выхода в свет. И с тех пор всегда внимателен к ее содержанию. В большинстве своем газета действительно отвечает своему предназначению служить народу, хотя не исключаются и промахи, слабости, шероховатости. Тем не менее авторитет ее высок среди читателей. В ней — наша жизнь, наша действительность, наше неизвестное будущее. Она открыта для всех, не утаивает различных точек зрения, не обходит острых углов. Открыто говорит о том, о чем не хотелось бы читать вышестоящим чиновникам. Потому и не по душе кое-кому "Народная газета", потому нет-нет да и пытаются "затянуть петлю" на ее расширяющемся авторитете.

Способы выбираются самые разные, включая и директивные указания в духе старых времен: что, когда и как печатать и различные ультиматумы. Об этом, кстати, с тревогой говорилось и в недавней статье главного редактора "Народной газеты" И.Середича "Не магу маўчаць!"

Понять бы всем: газеты должны служить читателям, а не некоторым конъюнктурщикам и аппаратчикам. И никто не вправе, на мой взгляд, навязывать, что читать сегодня, а что завтра.

Читатели видят в "Народной газете" друга, советчика, помощника и справедливого судью.

Так, в общем-то, и должно быть.

Василий ШАМШОРИК.

г.Пинск.

Актуально!

О бедной науке замолвите слово

Сегодня государство практически прекратило финансировать в необходимых объемах науку. На одного научного сотрудника выделяется в 10—12 раз меньше средств, чем в передовых странах. Денег едва хватает на скудную зарплату ученым. Сравните: зарплата профессора в 2—3 раза ниже, чем у водителя троллейбуса... В результате этого усилился отток молодежи из науки, нет конкурса для поступления в аспирантуру, научные работники уходят в коммерцию, вынуждены наниматься в строители и прочее.

Численность нашего объединения за последние годы сократилась почти в 3 раза. Переход на самофинансирование не дал прироста производительности труда, значительно снизился выход научной продукции — статей, авторских изобретений и т.п. Чтобы выжить, нам приходится искать и заключать договора с хозяйствами на любые, даже самые мелкие работы, что приводит к сокращению перспективных разработок. Делая шаг вперед к производству, мы одновременно делаем два шага назад от ускорения НТП.

Ученым нужна не только зарплата, но и лаборатории, приборы, информационное обеспечение. Наш научный работник обеспечен приборами в десятки раз хуже, чем западный исследователь. Всевозрастающие платежи в бюджет и низкий уровень рентабельности производства не дают возможности развивать материально-техническую базу, а также решать проблемы социального характера научных коллективов.

Ущерб, нанесенный науке, — это ущерб государству, и он будет ощущаться потом десятилетиями. Очень важно быстрее разработать и принять законы о государственной научно-технической политике в Республике Беларусь, об инженерно-технической сфере АПК, а также принять неотложные меры по инвестициям в науку, создать отраслевые фонды по науке и НТП. Для этого требуется ежегодно выделять из государственного бюджета не менее 1,5 процента стоимости валовой продукции предшествующего года. (Кстати, в развитых зарубежных странах этот показатель составляет 3—5 процентов национального дохода.)

Необходим специальный Закон о науке и интеллектуальной собственности, который повысит ее роль, определит принципы функционирования организационных структур, закрепит права и обязанности ученых, обеспечит им социальную защиту.

Наряду с крупными институтами должны получить распространение небольшие автономные исследовательские организации, временные научные коллективы, приборные центры, центры анализа информации и т.д. Основным звеном в организации науки видится коллектив, организуемый для работы над конкретной проблемой. Это позволит поднять престиж научных работников, обеспечить приток в науку новых сил. Ведь возможности науки — это прежде всего возможности ее кадров.

Викентий РУСАН,
заместитель генерального директора НПО "Межживтехобслуживание" Академии аграрных наук РБ, доктор технических наук.

А что в Витебске?

На витебском заводе взялись за "разминирование"

Как сообщили корреспонденту РИД в управлении инженерных войск Министерства обороны, на одном из заводов Витебска размещен заказ на изготовление первой партии боевой награды саперам.

Название знака — "За разминирование". Готовятся к производству и новые эмблемы инженерных войск.

Говорить о конкретной дате перехода саперов на новую символику пока преждевременно, однако можно утверждать — это дело ближайшего будущего.

Григорий МЕЛЬНИК.

Командовать "Базаром" будет Мулявин

Художественным руководителем II Международного фестиваля "Славянский базар" в Витебске избран Владимир Мулявин.

Об этом сообщено на пресс-конференции, которую провели организаторы музыкального шоу. Названы также имена главного художника, главного режиссера и других ведущих специалистов представления.

Кроме эстрадных звезд нашей республики, России и Украины, участвовать в фестивале согласились солисты и коллективы Словении, Югославии, Польши. Ведутся переговоры со славянскими диаспорами дальнего зарубежья. До начала музыкального праздника — почти пять месяцев, и за это время количество его "персонажей" может многократно возрасти. Уже теперь желание петь на сцене витебского "Форума" высказывают, например, немецкие артисты.

Долг платежом... страшен?

Первая на Витебщине ссудная касса открылась в областном центре при спонсорском содействии "Приорбанка".

Хозяин частного ломбарда — малое торгово-закупочное предприятие "Атлант" — известно тем, что продает целый ряд товаров несколько дешевле, чем многие другие коммерсанты и даже госмагазины.

Фирма оказалась верна себе и на этот раз: проценты на сумму, выдаваемую под залог одежды, обуви, бытовой техники и других товаров, самые низкие в республике.

Но основной принцип работы кредитной кассы остался тем же, каким он был у ее "изобретателей" в средневековой Франции — итальянских купцов из Ломбардии: если владельцы залога не придут с деньгами в условленный срок, их вещи поступают в свободную продажу.

Лед тронулся... через тридцать лет

Спустя 30 лет после издания в Витебске первого и единственного номера литературно-художественного альманаха "Двина", вышел в свет новый сборник с тем же названием.

В книге, сверстанной и отпечатанной на Минской полиграфической базе, представлены стихи, проза, публицистика, юмористические произведения 70 авторов, жизнь и творчество которых связаны с Витебщиной.

Есть надежда, что "Двина" все-таки станет периодическим изданием. Дай-то Бог!

Сергей БУТКЕВИЧ.

Репортер узнал

Борьба с дифтерией ... по телефону

В Бресте, по-видимому, всерьез взялись за профилактику такой опасной болезни, как дифтерия.

В областном центре "Здоровье" установлен телефон-автоответчик, позвонив по которому, можно почерпнуть полезные сведения об этой болезни и о том, как с ней бороться. Информация будет обновляться в зависимости от ситуации с заболеваемостью в области.

Николай АЛЕКСАНДРОВ, РИД.

Первый, белорусский, молодечненский

Все вынесенные в заголовок обозначения подходят для праздника, подобного которому в Беларуси еще не было.

Он пройдет 4—6 июня в Молодечно и будет называться первым Республиканским фестивалем песни и поэзии. Среди учредителей этого действа — Государственный концертный оркестр Республики Беларусь под руководством Михаила Финберга, который будет сопровождать все концерты фестиваля.

На протяжении трех дней выступят известнейшие коллективы республики, пройдет конкурс белорусской эстрадной песни для молодежи от 13 до 18 лет, оркестр Финберга впервые покажет программу "Музыка народов моей республики", прозвучат также произведения белорусских композиторов 50—70-х годов и современные белорусские песни.

Лидия ПЕРЕСЫПКИНА, Белинформ.

В ответ на стрелу Амура?

Позавчера в квартире одноклассника выстрелом в сердце убита девятиклассница одной из брестских школ.

Выстрел из самодельного пистолета произвел 23-летний абхазец, отдыхающий в Бресте от кавказской войны с сентября прошлого года. Оккупировавшие в последнее время Брест гости "кавказской национальности" дают значительную часть тяжелых преступлений. Не пора ли наконец показать южным людям, кто в доме хозяин?

Василий ВИКТОРОВИЧ.

Забытая мелодия каллиграфии

Мы привыкли восхищаться литературным и графическим мастерством первых книгопечатников, представить же такое издание сегодня практически невозможно.

Тем не менее издательство "Полымя" при содействии фонда помощи развитию культуры подготовило к выпуску уникальную книгу "Мелодии каллиграфа", написанную "вручную" от титульного листа до выходных данных. Это случай, аналогов которому нет ни в республике, ни в СНГ, когда один автор, график-каллиграф Павел Семченко, смог сложить и каллиграфически написать текст, выполнить фотографии и графические иллюстрации, разработать оригинал-макет для печати.

Ирина ГОРБАЧЕВА, Белинформ.

Сырье сырьем, но горит хорошо...

В сто тысяч рублей обошелся пожар, случившийся на складе сырья нитки, могилевскому предприятию "Северянка", более известному по прежнему названию — завод "Красный металлист".

Впрочем, если бы огонь не погасили так быстро, ущерб мог составить 45 миллионов рублей.

Ирина ФЕДОРОВА.

Прэзентацыя кнігі

Анатоль ВЯРЦІНСКІ:

“Я веру ў добры, мудры час...” —

гэта радок з кнігі “Хлопчык глядзіць...” вядомага паэта, лаўрэата Дзяржаўнай літаратурнай прэміі Анатоля Вярцінскага. Паэтычны зборнік, які толькі што выйшаў у свет ў арыгінальным мастацкім афармленні, складаецца як з вершаў, вядомых па ранейшых кнігах паэта (“Тры цішыні”, “Чалавечы знак”, “З’яўленне”, “Ветрана” і інш.), так і з твораў, якія не ўваходзілі па розных прычынах у кнігі і невядомыя да гэтага шырокаму колу аматараў паэзіі.

Прапануем увазе чытачоў “Народнай газеты” вершы з кнігі Анатоля Вярцінскага “Хлопчык глядзіць...”, напісаныя ў розныя гады.

Перад святам паэзіі ў Вязынцы

У нейкі жыццёвы міг,
на нейкай вярсце жыццёвай
прыслухаўся я, прыціх,
і ўлавіў мой слых
ціхі шэпт раніцовы.
Шапталіся вецер з дажджом,
шапталіся хмара з зямлёю,
шапталіся дождж з лісцём...
І нехта шаптаўся са мною.
І ўжо не слыхам — душой
адчуў я, што пошум той дзіўны —
не проста вецер з імжой,
а голас самой Радзімы.
Прыйшла і шаптала: “Мой сын!
Была я, я ёсць і буду!
Буду да вечных часін
явай тваёй, тваім цудам.
Нішто не падзеліць нас.
У нас шлях і лёс адзіны...”
У гэты ранішні час
усё было — ад Радзімы.

І след дажджу на акне,
і першая чырвань рабіны —
усё было — ад Яе,
усё было — ад Радзімы.
І вецер, што ціха пяе,
і жыта разліў неабдымны —
усё было — ад Яе,
усё было — ад Радзімы.
Наяве было, як у сне,
усё ў гэта ранне летняе...
Усё было — запаветнае,
усё было — ад Яе.
Я ёй падбіраў імя,
шаптаў я ў душэўным уздыме:
“Госпадзі, Гаспадыня,
Святыня, Маці мая...”
Калі выбіраўся я ў шлях,
было святочна і ясна.
Радзімы ўвесь абсяг
бачыўся мне выразна...

* * *

Даруйце, даруйце!..
Я так вінаваты.
Маўчыце вы лепей, мае адвакаты!
Не трэба тут доказаў вашых
разумных.
Сумленне — заўсёды
на лаўцы падсудных.
Само сябе садзіць,
само сябе судзіць.
Тым самым ратуе
яно сваю сутнасць.
Сумленне, што алібі пэўна
сцвярджае,
тым самым на гібель сябе
асуджае.
Усе мы за ўсіх і за ўсё ў адказе,
і ўсе вінаваты
ва ўсякім разе.
Раскайся, злачынца!
Забойца, раскайся!

Я каюся з вамі —
за вас я ў адказе.
І вы ўсе — суддзя,
пракурор,
адвакаты, —
за ўсё, што здарылася,
вінаваты.
І ты, херувімчык ружаваты,
за ўсё і ва ўсім вінаваты.
І ты, задаволены абываталь,
за ўсё і ва ўсім вінаваты.
А болей за ўсіх
я сам вінаваты.
За ўсе нашы ганьбы,
пакуты
і страты.
За ўсё вінаваты!
Даруйце, даруйце!

* * *

Сёння было мне горка.
Сёння ўбачыў я,
як згарала зорка.
Я падумаў: “Чыя?”
Ворага ці пабраціма?
Чыя б ні была, а была.
Чыя б ні была, а свяціла,
была крыніцай святла.

Зззяла на зорным небе
яна шмат лет і зім.
І ўсім было з ёй лепей,
святлей было ўсім.
І сёння было мне горка,
калі ўбачыў я,
што згарэла зорка.
І я не думаў: “Чыя?”

Вершы вершамі, а жыццё жыццём, у тым ліку грамадскае... Анатоль Вярцінскі выступае на чарговай сесіі ААН па пытаннях адукацыі, навукі і культуры (ЮНЕСКА) у кастрычніку 1991 г.

(З фотаархіва “Народнай газеты.)

З’яўленне

З’яўленне зор і сонца ў вышыні.
З’яўленне сокаў з глыбіні карэння.
З’яўленне траў у веснавыя дні...
І вось маё, і вось тваё з’яўленне.
Як быццам бы дамовіліся ўсе —
глыбіні цёмныя і залатыя высі, —
як быццам бы сказалі ўсе: “З’явіся!” —
І ты з’явілася ва ўсёй красе.
Як быццам нечакана ўсё было,
як быццам выпадкова.
А на справе
увасабленне гэтае наяве
чакалася, як ранняе святло.
А каб ты нам з’явілася як след,
падмогаю было благаславенне:
благаслаўляў тваё з’яўленне свет,
сусвет благаслаўляў тваё з’яўленне.

Спачуванне

Спачуваю чалавеку,
калі ў яго праразаюцца зубы.
У мяне самога праразаліся зубы,
і хоць я гэта не помню,
але ведаю: балюча было тады.
Спачуваю чалавеку,
калі ён б’ецца над пытаннямі,
калі да яго прыходзяць сумненні,
калі яго спасцігаюць расчараванні.
Я зведаў на ўласным вопыце
і тое, і другое, і трэцяе.
Спачуваю чалавеку,
калі яму крыўдна,
калі гняце яго несправядлівасць.
Несправядлівасць! Я знаю, што гэта такое.
Самая большая рана на маім сэрцы —
гэта тая, якую пакінула несправядлівасць.

Спачуваю чалавеку,
калі ў яго памірае маці,
калі ў яго гора.
У мяне самога памірала маці,
я сам глядзеў у чорную бездань гора.
Спачуваю чалавеку,
калі ён баіцца смерці,
калі ён паміраць не хоча.
Я ж сам смяротны і ведаю:
не так гэта лёгка памерці,
калі над табой такое сіняе-сіняе неба,
калі вакол такая зялёная-зялёная трава.
Спачуваю чалавеку,
і гэта, відаць, натуральна.
Бо хто ж яму паспачувае,
калі не я — такі ж, як ён, чалавек!

Навагодні тост

Я прапаную тост за Час!
Давайце ўзнімем чашы
за Час, працуе што на нас,
на спадзяванні нашы.
Я прапаную тост за Час! —
за Час, працуе што на нас
настойліва, сумленна,
нястомна і нязменна!
Парою здацца нам магло,
што Час — ён безудзельны:
не за дабро і не за зло,
што Час — ён ненадзейны.
Мы памыляліся тады.
Бываюць дні без шчасця,
бясчэсця сумныя гады, —
то паласа бясчасся.
А Час прыходзіць - як зара,
як свежы подых ветра,
і адступае хваля зла,

І робіцца зноў светла.
Прыходзіць Час,
прыходзяць дні.
Час ставіць кропкі ўсе над “і”.
Усё на месца ставіць ён.
І называе рэчы —
не любіць Час ілжэімён —
іх назваю адвечнай,
Хлуснёю назаве хлусню,
а мітуснёю — мітусню,
нядоўгае — нядоўгім,
нядобрае — нядобрым,
нячыстае — нячыстым,
злачыннае — злачынствам.
Тырана так і назаве
тыранам і — вянок сарве.
Нам памагае ўбачыць Час:
тут — толькі попел,
там — алмаз,

тут — зерне,
там — палова,
тут — пустазвонства гучных
фраз,
там — ісціннае слова.
Я веру ў добры, мудры Час,
як веру ў добры, мудры сказ.
Я ў трудны дзень кажу сабе:
“Нічога, скора Час праб’е,
нічога, прыйдзе скора Час
і ён тады рассудзіць нас!”
Я прапаную тост за Час —
саратніка, саахтара!
За Час, што працаваў на нас,
за Час, працуе што на нас,
што будзе працаваць на нас,
служыць нам верна заўтра!

* * *

Ваўкоў баяцца —
у лес не хадзіць

Ваўкоў баяцца — у лес не хадзіць.
У лес не хадзіць — не мець лясіны.
Лясіны не мець — не мець хаціны.
Хаціны не мець — дзяцей не радзіць.
Словам, баяцца ваўкоў —
не мець дачок і сынкоў.
Ваўкоў баяцца — у лес не хадзіць...
Не бачыць ні грыба, ні арэха,
не чуць ні шуму ляснога, ні рэха,
па сцежцы цяністай не блудзіць,
цудаў не адкрыць,
казак не стварыць,
вершаў не пісаць,
праўды не казаць
і нават саміх ваўкоў
не бачыць павек вякоў...

Не дражніце гусей

Не дражніце гусей,
не дражніце гусей.
Гусі будуць крычаць яшчэ
галасней.
Гусі любяць, каб іх шанавалі:
яны, гусі, Рым ратавалі.

Каб не гусі, загінуў бы Рым,
каб не гусі, дык пала
б імперыя.
Не дражніце гусей,
а стварайце ім гімны:
“Гусі белыя, гусі верныя...”

Стаўце чучалы іх у музей.
Не дражніце гусей і вы самі
і вучыце дзяцей
шанаваць гусей,
пакланяцца перад гусямі...
Не дражніце гусей.

* * *

Я думаў:
яны таму такія,
што дрэнна чуюць.
І я рабіў усё магчымае,
каб адкрыць ім вушы.
“Вы чуеце? Вы толькі
паслухайце! —
гаварыў горача я ім. —
Вы толькі паслухайце!
Вы толькі прыслухайцеся!..”
І тут я пераконваўся,
што быў дзіваком.
Яны, аказваецца,
усё выдатна чулі,
усё чулі лепш за мяне.
Я думаў:

яны таму такія,
што дрэнна бачаць.
І я хацеў адкрыць ім вочы.
“Вы бачыце? Вы толькі
паглядзіце! —
звяртаўся горача я да іх. —
Ну гляньце, ну паглядзіце ж!”
І, зноў-такі, у адзін цудоўны
дзень
я пераконваўся,
што яны ўсё добра бачаць,
усё бачаць лепш за нас з вамі.
Я думаў, што яны наіўныя
і з гэтай прычыны нешта
не разумеюць.
І я стараўся іх уразуміць,

я прыводзіў факты і доказы.
Ды ў нейкі момант
здагадваўся,
што дарэмна стараюся:
яны ўсё разумеюць
лепш за мяне,
лепш за нас з вамі.
І мне рабілася сорамна —
за сваю наіўнасць,
і мне рабілася балюча —
за дарэмна патрачаныя
намаганні,
і мне рабілася самотна —
між намі была сцяна...

* * *

Твая воля — як воля лёсу.
Ты сустрэла мяне вясной,
павяла мяне за сабой,
павяла,
узвяла да нябёсаў.
Была лёгкасць такая ў кроках,
мае рухі такімі былі,
што не знаў я: іду па аблоках
ці імкліва лячу па зямлі.
Мне шчаслівая зорка міргала,
хітравата падміргвала мне...
А затым ты мяне зваргала,
павяла на зямлю па вясне.
Пазбаўляла крылаў шырокіх:
“Хопіць, мілы, лунаць у аблоках,
пахадзі па зямных шляхах,
пахадзі на ўласных нагах”.
І пайшоў я з надзеяй і страхам
тым зямным, тым цярністым
шляхам,
мне нялёгка ісці было,
я ў адчаі хмурыў чало.
Сустракаліся лужыны, смецце,
былі ўхабіны і карчы.
Мне хацелася ўцячы,
мне хацелася часам смерці.
Ды хацеў я, відаць, замнога.
Ты казала мне строга: “Жыві!”
Была воля тваёй любві —
нібы воля лёсу зямнога.
І я не мог пярэчыць...

Скарга добрых

Мы горнемся, нібы шчаняты,
да іх — з даверам і тугой.
А тыя, чымсь сваім занятыя,
нас груба локцем, нас нагой.
Мы заскавычам па-сабачы,
і кінемся ад іх мы прэч,

каб нашы вочы і не бачылі,
каб і не ведаць гэткіх стрэч.
Шукаем дзесьці лекі-травы
і лечым травамі тайком
мы свае болі, свае траўмы,
залізваем іх языком.

Залізам трохі іх, залечым,
той горкі праглынём клубок,
і з нечым добрым, шчырым
нечым
мы зноў глядзім у іхні бок...

* * *

Домік маленькі, бачу я, знеслі.
А ў доміку гэтым спявалі песні.
А ў доміку гэтым дзяцей нараджалі.
А ў доміку гэтым гасцей страчалі.
А ў доміку гэтым, у доміку гэтым
утульна было зімою і летам.
Шкада мне да болю, шкада да слёз
доміка, што пайшоў на знос.
Не тое лепшае, што навейшае,
а тое лепшае, што раднейшае.
Не тое лепшае, што вышэйшае,
а тое лепшае, што бліжэйшае,
не тое лепшае, што прыгажэйшае,
а тое лепшае, што даражэйшае...
Той домік блізкі некаму быў.
Той домік нізкі нехта любіў.
З тым домікам звязаны нечы лёс...
Той домік пайшоў сягоння на знос.

Баіцца быць беларус беларусам...

Жыў пад прыгнётам ды
пад прымусам,
зваўся літвінам, русінам,
русам,
зваўся тутэйшым,
мяшканцам, мяшанцам...
Незнае, рабіць што з апошнім
шанцам,
які ён сёння атрымоўвае,
як быць з сваім імем,
з сваёю моваю,
быць ці не быць беларусам
нарэшце...
Пытанне няпростае, канешне.
(Дазволю сабе тут крышку
іроніі.
Характар наш тут,
як на далоні.)

Не знае?
Не хоча?
Не смее?
Баіцца?
Вялікая гэта таямніца.
Зведаў ён ліха апраметнага.
Ён не баяўся таго і гэтага.
Хапала адвагі, каб з ворагам
біцца,
ад голаду-холаду каб
бараніцца...
Ды вось быць самім сабою
баіцца.
Прайшоў праз Хатынь,
праз Курапаты,
зносіць цярпліва Чарнобыль
пракляты,
упарта крыніца яго бруіцца...

Ды быць беларусам ён баіцца.
Вось дык ноумен, вось дык
феномен —
гэты ўнук бабін, сын гэты
ўдовін.
Казалі “не будзь!” —
ён схіляўся ніцма.
Гавораць “будзь!” —
усё роўна баіцца.
Вось што робіцца з беларусам.
З сінявокім, з белавусам,
не з недарэкам, не з няўмекам,
з добрым увогуле чалавекам.
Баіцца быць беларус
беларусам...
Ці, можа, ужо не баіцца?

ЗАМЕЖЖА

* ІТАР-ТАСС * НАРОДНАЯ ГАЗЕТА *

Пульс дня

Приглашают Ельцина в Японию. На “саммит”

В апреле правительство Японии направит президенту России Борису Ельцину приглашение посетить в начале июля этого года Токио для встречи с лидерами семи ведущих индустриальных стран Запада.

Предполагается, что приглашение на “саммит” будет направлено Борису Ельцину вскоре после встречи в Вашингтоне президента США Билла Клинтона и премьер-министра Японии Киити Миядзавы, которая состоится 16 апреля — менее чем через две недели после предстоящей в Канаде встречи президентов России и США.

Валерий Зорькин в США

Председатель Конституционного суда Российской Федерации Валерий Зорькин прибыл в американскую столицу по приглашению председателя верховного суда США Уильяма Ренквиста.

Он примет участие в конференции руководителей федеральной судебной системы США. Ожидаются встречи В.Зорькина в Белом доме с президентом Биллом Клинтоном и вице-президентом Альбертом Гором.

С надеждой на разум

Россия всегда славилась эффективной политикой, и я уверен, что она и далее будет действовать в направлении, которое уже избрала, заявил президент Республики Польша Л.Валенса.

Отвечая на вопросы первой программы варшавского радио, глава государства выразил надежду на то, что в России “тоже победит разум”.

С призывом к миру

Немедленное прекращение огня в Нагорном Карабахе должно стать главным условием установления прочного мира в регионе.

Такой призыв к участникам конфликта содержится в заявлении стран — членов Европейского сообщества, распространенном в бельгийской столице.

НАТО как гарант стабильности в Европе

“Блок НАТО преодолел период преобразований и сегодня представляет собой главный якорь европейской стабильности”, — заявил генеральный секретарь этой организации М.Вернер в ходе научного семинара, состоявшегося в университете сицилийского города Катания.

По его мнению, в настоящее время НАТО выполняет и новые задачи: гарантирует стабильность стран Центральной и Восточной Европы, строит новую евроатлантическую безопасность для всех народов.

Морийон дал интервью ТФ-1

Я добился согласия боснийских сербов на прекращение огня при условии, что руководство Боснии и Герцеговины сделает заявление, которое прекратит начатое контрнаступление.

Об этом сообщил командующий силами ООН в Боснии и Герцеговине французский генерал Ф.Морийон в интервью телекомпании ТФ-1.

Нашли точки соприкосновения

Начальник генерального штаба вооруженных сил Союзной Республики Югославия генерал Ж.Панич, находящийся с визитом в Ираке, подверг критике политику США.

В ходе встречи с иракским министром обороны Али Хасаном Аль-Маджидом он осудил “деструктивную роль американского империализма, который стремится уничтожить Югославию и разрушить Движение неприсоединения (ДН)”.

В дурмане?

Американские юристы отмечают необычно резкий рост числа осужденных за преступления, связанные с наркотиками и выражают беспокойство, не является ли это следствием своеобразного “перегиба” со стороны правосудия.

Согласно докладу, представленному на проходившей в Бостоне конференции Американской ассоциации юристов, с 1985 по 1991 год число арестованных за подобные преступления увеличилось на 24 процента, хотя проведенные исследования показали, что за тот же период число американцев, употребляющих наркотики, снизилось с 12 до 6 процентов.

Как подчеркнул один из руководителей ассоциации Нил Соннетт, “правосудие в США все больше внимания и усилий уделяет уголовному преследованию наркоманов и наркодельцов и в гораздо меньшей степени стало карать совершивших другие насильственные преступления”. С 1986 по 1991 год число взрослых американцев, посаженных в тюрьмы за преступления, связанные с наркотиками, возросло на 327 процентов, в то время как общее число взрослых заключенных увеличилось на 50 процентов, а количество зарегистрированных насильственных преступлений — на 41 процент.

В 1991 году за решетку были посажены 165 тыс. взрослых американцев, совершивших преступления, связанные с наркотиками, в то время как за все остальные насильственные преступления — 346 тыс. По словам Соннетта, дело доходит уже до того, что зачастую из тюрем преждевременно выпускаются “обычные” уголовники, чтобы освободить место для осужденных наркоманов и наркодельцов.

Александр ПАХОМОВ.

“Спасите носорога!”

За свое спасение от истребления черный носорог должен заплатить сам — такова концепция властей Зимбабве, отчаявшихся выиграть войну с браконьерами с помощью запретов.

Африканское государство намерено узаконить торговлю носорожьим рогом, а вырученные средства использовать на восстановление популяции его обладателей.

Восьмой год власти Зимбабве осуществляют так называемую “операцию цитадель”, направленную против вооруженных автоматами браконьеров, которые действуют с территории соседней Замбии. Егеря уже застрелили более 60 незваных гостей. Но опасность не останавливает охотников за носорожьим рогом, хотя им и достаются жалкие крохи от доходов синдикатов, которые реализуют их добычу в азиатских странах по 2—4 тысячи долларов за килограмм. В восточной медицине порошок из рога африканского исполина ценится как стимулирующее средство.

За последние два десятилетия численность черных носорогов в мире снизилась с 65 тысяч до 3 тысяч. В дальнейшем этим животным грозит самовырождение ввиду скудости генетического фонда. Так, в ЮАР насчитывается 750 черных носорогов. Но они потомки ограниченного круга особей, и исследователи выявили у них признаки деформации черепа, которую связывают с узкородственным размножением. Считается, что Зимбабве располагает самым крупным поголовьем черных носорогов, живущих на воле. Однако оно быстро тает. Четыре месяца назад в стране решили отловить всех представителей этого вида млекопитающих, чтобы ветеринары спилили им рога и тем самым уберегли от браконьеров. Исходили из того, что животных около 2 тысяч. Поймали, однако, только 127. По оценке специалистов, вероятно, операции избежали примерно столько же. Еще 160 особей содержатся на частных ранчо. В сумме получается не более 450.

В Намибии численность черных носорогов составляет около 400 голов, из которых большинство обитает в национальном парке Этоша. Остальные — на северо-западе страны, в районе, который до недавнего времени именовался Дамаралендом. Именно эта часть популяции — объект пристального внимания защитников природы из числа представителей общественности. Деловые круги и отдельные граждане делают денежные и материальные пожертвования в фонд с призывным названием “Спасите носорога!”. Как сообщила представитель фонда по вопросам информации Шарон Монтгомери, в Намибии в отличие от Зимбабве черные носороги проживают далеко от границы. А среди местных граждан в последние годы утвердилось чувство гордости за то, что страна обладает этими редкими экземплярами фауны. Крестьяне Дамараленда стали сами следить за тем, чтобы никто из посторонних не занимался браконьерством.

Поэтому на сегодняшний день в Намибии нет необходимости в проведении дорогостоящих операций по спиливанию рогов. В Зимбабве же министерство национальных парков и по вопросам окружающей среды планирует лишить ценных атрибутов тех зверей, у кого они еще остались, переместить этих особей в безопасные места, где под “усиленной охраной” они производили бы потомство. Но проблема состоит в том, что у министерства не хватает денег даже на выплату зарплаты своим сотрудникам. Выход видится в приравнивании исчезающих носорогов к домашнему скоту. Их можно будет продать и купить, получить доход от рогов, шкур и побочных продуктов. И тогда, по мнению ученых, у них появятся те же шансы на выживание, что и у коров или коз.

В качестве первого шага власти собираются создать фонд на деньги, вырученные от продажи двух с половиной тонн носорожьего рога, конфискованного у браконьеров, собранного с погибших животных, а также в ходе проведения кампании “массового обезроживания” животных. Этого достаточно, чтобы специалисты, занимающиеся восстановлением популяции черных носорогов в Зимбабве, не сталкивались с серьезными финансовыми затруднениями в течение по крайней мере двух ближайших лет.

Александр ПРОСВЕТОВ.

Пасля падзеі

Як “мядзведжая” сям’я выйшла з зімовай спячкі

Трэба сказаць, што нават самыя заўзятыя аптымісты наўрад ці маглі спадзявацца на такое прыстойнае свята ў мінскім Палацы спорту. Фінансавыя праблемы, нестабільная палітычная абстаноўка — ды ці мала што яшчэ магло паўстаць на шляху спаборніцтваў.

І тым не менш XXIY міжнародны турнір па вольнай барацьбе на прызы трохкратнага алімпійскага чэмпіёна Аляксандра Мядзведзя прайшоў, як кажуць, на вышэйшым узроўні. Спартсмены ЗША, Германіі, Польшчы, Турцыі, Расіі, Беларусі, іншых дзяржаў памераліся сілай, і роўна палавіну залатых медалёў заваявалі нашы спартсмены. Цудоўны вынік і цудоўны турнір!

Алесь СІВЫ.
Фота Сяргея ГРЫЦА.

Пазнаяце?

У Дзяржаўным мастацкім музеі ў Мінску адкрылася экспазіцыя маскоўскага філіяла Санкт-Пецярбургскага музея васковых фігур. Любы жадаючы можа трапіць сюды за дзвесце пяцьдзесят рублёў.

... Задумаўся Андрэй Сахараў, Барыс Ельцын і Міхаіл Гарбачоў высвятляюць адносіны, Уладзімір Ленін, за яго спінай замёр Леў Троцкі, "дарагі Леанід Ільіч" і "наш Мікіта Сяргеевіч", Кацярына II і Фёдар Дастаеўскі... Гісторыя сціснула свае стагоддзі — на паверхні засталіся толькі глыбы чалавечага розуму.

А наведвальнікі шукаюць падабенства выстаўленых фігур са сваім уяўленнем аб тым ці іншым дзеячу. І тут ужо кожны бачыць сваё.

"Гэта яны спецыяльна так зрабілі. Яны яго ненавідзяць", — сівым людзям з ордэнскімі планкамі не падабаецца выкананне фігуры Леніна.

Кагосьці захапляе моц Пятра I, хтосьці спрабуе вызначыць рысы тыранаў у паблажлівых усмешках Сталіна і Берыі, хтосьці ўпэўнены, што "Ельцын крыху здаравейшы", другога зацікавіў пінжак Карла Маркса. І абсалютна ўсе звяртаюць увагу на рост фігур, бо параўнаць сябе з правадырамі хоча кожны.

А найбольш трагічным мне падалося суседства членаў сям'і Мікалая II з іх катам Юроўскім. Здаецца, царэўны праз час бачаць, як гэты чалавек дапівае шклянку гарбаты і выцягвае з драўлянай кабуры свой маўзер...

Сяргей ГРЫЦ.
Фота аўтара.

Калі гэта вас цікавіць...

Для каго спявае Валянціна Пархоменка?

Шаноўная "Народная газета"!

Я вельмі люблю слухаць народныя песні ў выкананні Валянціны Пархоменка. Але ў апошні час іх не перадаюць ні па радыё, ні па тэлебачанні . Кажуць, што спявачка пакінула Беларусь і цяпер жыве ў Амерыцы. Ці праўда гэта?

Максім ІГНАТОВІЧ,
інжынер.

г.Мінск.

Праўда, Максім, праўда. Нядаўна ў Злучаных Штатах Амерыкі пабываў галоўны рэдактар "Народнай газеты", і ў адной з прыватных гутарак з афіцыйнымі асобамі ён атрымаў наступную інфармацыю.

Крыху болей двух гадоў назад Валянціна Пархоменка гастраліравала па ЗША ў складзе ансамбля "Жывіца". Разам з ёю былі яе муж, спявак-музыкант Алесь Казак, і дачка.

Калі трэба было вяртацца на радзіму, Валянціна Пархоменка заявіла: "У нас вельмі хворае дзіця, мы дамовіліся наконт яго абследавання, а таму трэба застацца яшчэ на некалькі дзён..."

"Жывіца" вярнулася ў Мінск, але без самай папулярнай спявачкі Валянціны Пархоменка. Не вярнулася яна ні праз тыдзень, ні праз месяц. Разам з ёю ў Амерыцы засталіся муж і дачка. Дарэчы, як высветлілася, у ЗША пражывае дзядзька мужа Пархоменка. Вось у яго яны і спыніліся. Але праз некалькі месяцаў ім прыйшлося змяніць месца пражывання — кажуць, успыхнуў канфлікт і ўжо старэнькі дзядзька паказаў гасцям на дзверы.

Каб нейкім чынам звесці канцы з канцамі, Валянціне Пархоменка прыйшлося даглядаць аднаго старэнькага адзінокага чалавека ў Нью-Йорку, за што яна атрымлівала нейкую плату і магчымасць пражываць са сваёй сям'ёй у яго доме. Заціх яе цудоўны голас, пачала забываць яна гарачыя апладысменты — толькі час ад часу даводзілася выступаць перад эміграцыяй ды іншай выпадковай аўдыторыяй.

Напярэдадні Новага года Валянціны Пархоменка ў Нью-Йорку ўжо не было. Цяжка сказаць, што атрымалася, але той чалавек, якога яна даглядала, апынуўся ў доме састарэлых, а яна, па некаторых звестках, выехала ў Кліўленд, невялікі горад, дзе пражывае значная частка беларускай эміграцыі. Для каго цяпер спявае Валянціна Пархоменка і каго даглядае — невядома.

Іван ПЕТРУШКЕВІЧ.

Примите к сведению!

Настоящая "десятитысячная" выглядит так...

Национальный банк Республики Беларусь доводит до сведения предприятий, учреждений, организаций и населения описание билета (банкноты) Банка России образца 1992 года достоинством 10000 рублей.

Билет Банка России достоинством 10000 рублей изготавливается размером 144х70 мм на белой бумаге и имеет на широком белом поле локальный водяной знак в виде изображения Московского Кремля и флага России на куполе здания правительства России. В структуру бумаги хаотично внедрены в небольшом количестве красные и фиолетовые волокна.

Преобладающие цвета лицевой и оборотной сторон билета — коричневый и голубовато-розовый.

На лицевой стороне банкноты расположены:

в центральной части вверху на узорчатом фоне текст "Банк России" темно-коричневого цвета, под ним в серой рамке — изображение Московского Кремля и российского флага на куполе здания правительства России. Вверху рамки — изображение солнца и лучей, ниже рамки — лента с текстом "десять тысяч" черного цвета и слово "рублей" черного цвета. Справа и слева в верхних углах красочного поля — числа "10000" коричневого цвета. В нижних углах — числа "10000" красного и коричневого цветов.

В правой части банкноты — широкое белое поле, на котором вверху текст "Подделка билетов Банка России преследуется по закону", внизу год выпуска банкноты, "1992".

В левой части банкноты узкое белое поле.

На оборотной стороне расположены: в центральной части внизу текст "десять тысяч рублей", выше текста — панорамное изображение Московского Кремля, слева и справа вверху числа "10000".

В левой части банкноты широкое белое поле, на котором изображено число "10000".

В правой части банкноты узкое белое поле. С левой стороны внизу и с правой стороны в середине два семизначных номера, перед каждым номером двухбуквенная серия.

Выпущенный в обращение банковский билет Банка России обязателен к приему всеми государственными, кооперативными, общественными и другими предприятиями, учреждениями, организациями, колхозами и отдельными лицами для оплаты всех товаров, а также учреждениями банков и предприятиями Министерства связи на счета, во вклады.

В.СЕНЬКО,
начальник управления эмиссионно-кассовых операций Национального банка Республики Беларусь.

Происшествия

Сбрось маму с поезда

На окраине Бреста в мусорном контейнере обнаружен завернутый в полиэтилен труп новорожденного младенца.

Роженицей-убийцей оказалась 17-летняя учащаяся близрасположенного профтехучилища, будущая закройщица.

Примерно в эти же дни "скорая помощь" доставила в брестский роддом 23-летнюю Н. с двумя малолетними дочками и... новорожденным сыном. Когда начались схватки, Н. продезинфицировала ножницы, капроновую нить и приняла у себя роды. Лишь к следующему вечеру она через соседей доложила о своей радости медикам.

Василий САРЫЧЕВ.

Все вокруг колхозное, все вокруг мое

Видимо, буквально поняли вынесенную в заголовок крылатую фразу две доярки колхоза имени XXI съезда КПСС Речицкого района.

Они вывели с фермы корову и продали неизвестному водителю за 5 тысяч рублей. Ведется следствие.

Анатолий ИВАНОВ.

Надвор'е

Сёння ўдзень па рэспубліцы пройдуць дажджы, вецер заходні 6—11 метраў у секунду, месцамі парывы 15—19 метраў у секунду. Тэмпература паветра ў Віцебску, Магілёве, Мінску — 7—9, Гомелі, Гродне — 8—10, Брэсце — 9—11 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак характар надвор'я істотна не зменіцца.

Астранамічны каляндар — 17.03

Узыход і заход сонца: Мінск — 6.21, 18.16; Віцебск — 6.11, 18.06; Магілёў — 6.10, 18.05; Гомель — 6.04, 18.05; Гродна — 6.33, 18.33; Брэст — 6.36, 18.32.

Даўжыня дня ў Мінску — 11.55.

Апошняя квадра — 15 сакавіка.

Праграма тэлеперадач

Серада, 17 сакавіка

Беларускае тэлебачанне

13.40. "Шчыт і меч". Маст. фільм. 2-я серыя.
15.25. "Аперацыя на сэрцы". Дак. фільм.
15.55. Відзьма-нявідзьма.
17.00. Навіны.
17.10. "Востраў скарбаў". Мультфільм.
18.00. Дак. фільм "Запаведнае месца".
18.30. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Абласныя навіны (Гомель).
19.10. "Пяць зорак".
19.55. Міжнародная канферэнцыя "Вопыт рэформ сістэмы самакіравання ў Рэспубліцы Польшча".
20.20. ТА "Рэха". Спажывецкія клопаты.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. "Лада ОМС" прадстаўляе: "Мачыха".
22.25. "Еўразія": мультфільм.
22.40. Топ-агент.
23.10. НІКа.

Канал "Астанкіна"

10.50. Прэс-экспрэс.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. "Выпрабавальнікі". Маст. фільм.
12.50. Маст. фільм "Што будзе, тое і будзе". 1-я серыя.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Тэлемікст.
15.15. "Доктар Айбаліт". 5-я і 6-я серыі.
15.35. В.Дзевятаў у праграме "Расія ў песні, музыцы, танцы".
15.55. Мультфільм "Лятаючы дом".
16.25. Праграма "Лепшы час" з цыкла "Крокі насустрач".
16.50. Тэхнадром.
17.00. Навіны.
17.25. "Ніжагародскі эксперымент. Адзін семярых не чакае". Перадача 2-я.
17.55. Выступленне Г.Гарунова і Расійскага нацыянальнага сімфанічнага аркестра.
18.05. Маст. фільм "Проста Марыя" (Мексіка).
18.50. Юлія Барысава ў інтэр'еры тэатра.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. За Крамлёўскай сцяной.
21.20. Футбол. "Алімпік" (Францыя) — ЦСКА (Расія)).
23.20. Навіны.
23.40. Футбол. Ліга чэмпіёнаў.
0.30. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

11.05. "Санта-Барбара".
11.55. Пілігрым.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.25. "Рудольф Нурыеў як ён ёсць".
14.45. "Караван". Тэлеальманах.
15.15. Сігнал.
15.30. Там-там навіны.
15.45. Студыя "Рост".
16.15. Далёкі Усход.
17.00. Хрысціянская праграма.
17.30. Свята кожны дзень.
17.40. Студыя "Нотабене".
18.25. Футбол. "Спартак" (Масква) — "Феенаард" (Ратэрдам). У перапынку — Весткі.
20.25. "Казка пра дурнога мужа". Мультфільм для дарослых.
20.35. У аркестры толькі дзяўчаты.
21.05. "Санта-Барбара".
22.00. Весткі.
22.20. Зоркі гавораць.
22.25. Спартыўная карусель.
22.30. Рэферэндум...
22.45. На сесіі ВС Расіі.
23.15. "Джэмі Хендрыкс".

Чацвер, 18 сакавіка

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.15. "Блакітныя гарады". Фільм-канцэрт.
9.20. "Галасы". Кінанарыс.
9.30. "Лада ОМС" прадстаўляе: "Мачыха".
10.20. "Пяць зорак".
11.05. Дак.фільм "Мужыкі 2000 года".
11.25. "Еўразія": мультфільм.
13.30. Навіны.
13.40. "Шчыт і меч". Маст.фільм. 3-я серыя.
15.05. "Лэдзі Макбет Мцэнскага павета". Маст. фільм.
16.30. Беларуская літаратура. 11-ы клас.
17.00. Навіны.
17.10. Для школьнікаў. Скарбы беларускай гісторыі.
17.35. Мультфільмы.
18.00. Дак. фільм. "Маці чалавечая".
18.30. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Абласныя навіны (Гродна).
19.10. Зачытайце маё пісьмо...
19.15. Здароўе.
19.45. Новабудоўляпа-магілёўску.
20.25. Тыдзень беларускага ўрада.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. "Лада ОМС" прадстаўляе: "Мачыха".
22.25. Студыя "Формула".
23.55. НІКа.
00.10. Тэлебіржа.

Канал "Астанкіна"

5.00. Навіны.
5.20. Раніпшяя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.45. Фірма гарантуе.
8.00. Навіны.
8.20. Мультфільмы "А хто чараўнік?", "Малпа і чарапаха".
8.45. Маст.фільм "Проста Марыя" (Мексіка).
9.30. "У свеце жывёл" (з сурдаперакладам).
10.10. ...Да 16 і старэйшым.
10.50. Прэс-экспрэс.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. Футбол. Ліга чэмпіёнаў.
12.55. Маст.фільм "Што будзе, тое і будзе". 2-я серыя.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Тэлемікст.
15.10. Блакнот.
15.15. "Доктар Айбаліт". 7-я серыя.
15.25. "Салістка Вялікага Леакадзія Масленікава".
16.20. ...Да 16 і старэйшым.
17.00. Навіны.
17.25. "Ніжагародскі эксперымент". Перадача 3-я.
17.50. Тэхнадром.
18.00. Надвор'е.
18.05. Маст.фільм "Проста Марыя" (Мексіка).
18.50. Азбука ўласніка.
19.00. Рускі свет.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Лато "Мільён".
21.10. "Вясна". Маст.фільм.
23.00. Навіны.
23.25. Радыё "Труба".
23.55. Фехтаванне. Кубак свету.
0.40. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

7.00. Весткі.
7.25. Час дзелавых людзей.
7.55. Студыя "Нотабене".
8.35. Вольны час. "Птушкі побач з намі".
8.50. Футбол. "Спартак" (Масква) — Феенаард" (Ратэрдам).
10.30. Маскарад-салат.
11.00. "Санта-Барбара".
11.50. Партрэт з "Фантастычнай сімфоніяй".
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.25. Настальгічныя вячоркі.
13.55. Тэлетэатр. А.Нікалаі. "Матылёк, матылёк..."
15.10. Чалавек справы.
15.40. Там-там навіны.
15.55. Мульці-пульці. "Калодзеж".
16.05. "Патухлая зорка?"
16.35. Эканамічная праграма.
17.05. М-трэст.
17.20. Апазіцыя.
18.00. Парламенцкі веснік.
18.15. Кіпрас Мажэйка. Рэпартажы з "Малой Еўропы".
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.25. "Санта-Барбара".
20.15. У свеце аўта- і мотаспорту.
20.45. Кліпавая алея.
21.00. На палітычным Алімпе.
22.00. Весткі.
22.20. Зоркі гавораць.
22.25. Спартыўная карусель.
22.30. Крымінальныя паведамленні.
22.40. На сесіі ВС Расіі.
23.10. П.І.Чайкоўскі. Фінал канцэрта для скрыпкі з аркестрам.
23.35. "Міхаіл Барышнікаў". Фільм 3-і.

Шахматы

3-й шахматный конкурс

Публикуем очередные задания.

Задание N 9

a b c d e f g h

Белые: Kpf4, Фd2, Лf2 (3).
Черные: Kph1, пп. g2, h3, h4 (4).
Мат в 3 хода.
За правильное решение задания N 9 засчитывается 3 очка.

Задание N 10

a b c d e f g h

Белые: Kpf7, Фb3, Лa8, Kd5 (4).
Черные: Kpd4, пп. d7, g5 (3).
Мат в 3 хода.
За правильное решение задания N 10 засчитывается 3 очка.

Свои ответы на конкурсные задания присылайте по адресу: 220010, Минск, Дом правительства, редакция "Народной газеты", "На 3-й шахматный конкурс".

Решение конкурсных заданий

Задание N 1: в двухходовке Л.Куббеля к цели ведет 1. Kpg6!

Задание N 2: задача С.Давыдюка решается ходом 1. Cb2!

Прислали правильные ответы и включены в конкурс Наконечкин, Петрушко, Приход, Мирзаханов, Афанаскин, Чишко, Пушкарева, Босак, Ломако, Ковалевич, Нестюк, Лайков, Дмитрук, Зубик, Баган, Григорьев, Дрык, Люстибер, Егунов, Станько, Гуняшов, Четырбок, Филюта, Ничипорчик, Медведь, Базылюк, Колтунчик, Дубовик, Василюк, Мигаль, Завадский, Лаптев, Грицук, Мозгов, Василенок, Климовец, Яхновец, Жилко, Трухнов, Орищук, Ярощук, Ткачук, Дермоян, Головчик, Котов, Мережкин, Степанюк, Замотаев, Сивуха, Шикунец, Катаев, Лобанов, Бартош, Кринко, Мамчиц, Пуриков (Брестская обл.), Некрасов, Калитиевский, Хитько, Игонькин, Лузанов, Толкачев, Шитц, Стародубцев, Телятников, Гублер, Галезник, Шашков, Прохоров, Холтынский, Осипов, Жилин, Козел, Давыденко, Бельский, Исаченко, Шевчук, Соколов, Ходонович, Качанов, Жигилий, Кечко, Любутин, Екименко, Юрченко, Косой, Погожев, Башлаков, Палубец, Пасиченко, Солопов, Заруба, Новик, Маншин, Гогин, Крыленко, Яночкин, Томаров, Виницкий, Сусло, Паренкин, Ковалевский, Клименко, Макролин, Агаповский, Аврамец, Боженков, Макаров (Гомельская обл.). Продолжение следует.

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

Рэкламнае бюро — 29-34-05, 27-33-96; факс — (0172) 27-37-63.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор даных, асабістых імён, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, калі ў матэрыялах змешчаны даныя, якія не падлягаюць адкрытай публікацыі.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара. Лісты чытачоў друкуюцца на мове арыгінала. Рукапісы не рэцэнзуюцца і не вяртаюцца.

Рэдакцыя "Народнай газеты" прымае заказы на змяшчэнне аб'яў, рэкламы.

Рэдакцыйныя тэлефоны: грамадская прыёмная — 29-60-86; прыёмная галоўнага рэдактара — 29-60-08; намеснікі галоўнага рэдактара — 29-69-04, 29-64-21, 27-22-16; юрыдычнае бюро — 29-69-68; карэктура — 29-62-12; стыльрэдактар — 29-64-04; мастак — 20-62-43; бухгалтэрыя — 29-60-21, 29-67-23; бізнес-бюро — 29-65-50.

Аглядальнікі па пытаннях дзейнасці: парламента рэспублікі, грамадска-палітычных арганізацый і рухаў — 29-66-04; урада рэспублікі — 29-68-12; мясцовых Саветаў — 29-61-56; дзяржаўных органаў — 29-64-78; аграрнай палітыкі — 29-60-42; экалогіі, ліквідацыі вынікаў чарнобыльскай трагедыі і НТП — 20-41-82; сацыяльнай пераарыентацыі эканомікі — 20-52-65;сацыяльнай пераарыентацыі сферы абслугоўвання — 29-69-68; сацыяльнага вывучэння грамадскай думкі і аналізу пошты — 29-68-03; культуры і нацыянальнага адраджэння — 29-61-56; маралі і права — 29-69-87, 29-61-76; сацыяльнай абароны асобы — 29-69-87; аператыўных падзей, фізкультуры і спорту — 20-83-97; палітычны каментатар — 29-65-01.

Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў: у Брэсце —42-49-35; у Віцебску — 5-12-12; у Гомелі — 55-81-05; у Гродне — 45-35-61; у Магілёве — 26-35-38; у Маскве — 365-16-44.

Адрас рэдакцыі: 220010, Мінск, Дом урада.

Індэкс 63868

Выходзіць штодзённа, акрамя нядзелі і панядзелка. 250 разоў у год.

Падпісана ў друк у 19.10.
Газета аддрукавана ў друкарні выдавецтва"Беларускі Дом друку".
Спосаб друку — афсетны, фармат А-2
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ